

NAPLO

Előfizetési ár:
Egész évre 4 K | Egyes szám ára 4 fill.
Fél " 2 K | Földvárakos 6 fill.
Megjelen minden hétfőn reggel 7 órakor

Feladó szerkesztő:
DERÉKY ANTAL

Igazgató:
ERDÉSZ ZSIGMOND

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., DOHANY-UTCZA 88. SZ.
Közlemények átvétele csak jelzéssel van megengedve

Öngyilkos szabadságharczos Az Angyalcsinálók

Álmodjunk . . . ébredjünk!

Álmodjunk!
Lelkünk a képzelet szárnyain repüljön tova, régmúlt idők visszaálmódására! A verőfényes kék égboltozat kelles közepében lángsugarakból képződött tűnemény jelentkezik: 1848. — márczius 15.
Tisztább a hajnal, melegebb a dél, és enyhébb az este e szent napon! A tavaszi szellő csirájából életre kelti a szabadság magvát és a magból kinő, ég felé emelkedik koronájával az egyenlőség és testvériség terebélyes fája, melynek árnyékában ember az embert, mint testvérét öleli magához . . .

Megmozdul az ég, — megrázkódik a föld, és terhes méhéből megszületnek az óriások, kik a szabadság zászlójának szárnyai alatt boldogon, mosolyogva mennek a biztos vértanu halálba, mert melegíti őket a hazaszeretet szent tüze, lelkesíti őket a lánglelkű költő hívó szavata: „Talpra magyar, hi a hazai!”

És talpra állott a magyar; megvárt rabszolgátságának rozsdás bilincseit és fegyvert kovácsolt belőle, mellyel lesújtott ádáz hóhéraitak fejére!

Mint a fűszálak a réten, ezrével termeltek a hősök az ismeretlenség homályából és rohantak a harcba, aggok, férfiak, alig serdülő gyermekek; anyák gyermekeiket, — hitvesek férjeiket, arák a vőlegényüket buzdították e szent szóval:

„Itt az idő most vagy soha!”
Még az ég is mosolygott e dicső hősök halálmegevetésén és a magyarok nagy Istene büszkeséggel tekintett le rájuk fényes trónusáról!
Áldva, — ezerszeresen áldva legyen e napon dicső emlékezetük!
Ébredjünk! 1910. márczius 15.

Sötét komor az ég! Nehéz ólomként nehezedik a lelkünkre a csüggedés felhője; révedező tekintetünk a jelen szürke ködön át, a jövő vigasztalan sötétjébe téved és az álmatlan éjben várjuk, áhitjuk ismét a nemzet ébresztőjét, — megváltóját . . .
Ébredjünk magyarok!

Nemzeti önállóságunkat, függetlenségünket, alkotmányunkat, erkölcsi és vagyoni értékünket most is tépik, most is rángatják régi elleneink hitvány utódai! És mi a nagy hősök ivadéka nem nézhetjük álmosan, tétlenül mint támadják ismét régi javainkat, — mint kergetik idegenbe nemzetünk erős

fiatalságát és mint akarják tőlünk kiszorolni önálló gazdaságunk legszébb előnyeit és koldusbotra juttatni, már is megsanyargatott szegény népünket.

Ébredjünk és tömörüljünk! Legyünk egyek a küzdelemben; támogassuk egymást mint a testvérek, — mert hiszen egy édes anyaháza szülöttjei vagyunk!

Ne csüggedjünk! Fordítsuk vissza tekintetünket a szürke, ködös és küzdelmes jelenből, a múltnak fényes, ragyogó dicsőségéhez!

Emlékezzünk legjobbjainkra, szent vértanúinkra! Kegyeletes fiúi lélekkel fordítsuk tekintetünket az égre, hol a magyar népek Atyjának megdicsőült szelleme, a magyar nép halhatatlan költőjével együtt, biztatón, bátorítón küldi le küzdelmeinkre áldó szavát!

Ébredjünk és egyesüljünk, mert az egyesülésben van az erő, a hatalom és a győzelem!

„Rabok legyünk, vagy szabadok?
Itt a kérdés: választatok!”

A pénz hatalom.

Napjainkban az emberek egyéni értékének egy igen különös fokmérőjét kezdi alkalmazni a felhalmozott pénzben és vagyonban.

Röntgen-sugarakkal szeretnek be-kandikálni egymás zsebeibe, hogy kinek mennyi a pénze. Mintha minden egyes fillér, mellyel valaki a másik embertársánál többet vallhat magáénak, mázsányi sulylyal emelné fölényét és társadalmi tekintélyét. Pedig a pénz nagyon ritkán tekinthető annak az eszköznek, mely a most említett célzt szolgálná, sőt ha eredetét a nyilvánosság napfényre mindig kellőleg megvilágíthatná, nagyon kevés tekintély alapíthatná igényét a felhalmozott vagyonra.

Már Tertullian megmondta, hogy: „Omnes divis aut fur, aut furis filius”, minden gazdag vagy tolvaj, vagy tolvajnak a fia. Pedig abban a korban talán valamivel becsületesebb képe volt a világnak és nemcsak az apró bűnösöket érte utól az igazságszolgáltatás sujtó keze.

Jólét, vagyon, pénz, elfajult bálványává kezd válni.

A legfanatikusabb hívő nem veszi oly rajongással körül lelkének bálványát, mint a modern ember saját aranyborjút. A pénzért és vagyonért való örületes hajszában az emberek az ocsmány bűnök undort

gerjesztő posványában képesek fetrengeni. Elnémul a lelkiismeret szava, kihál minden nemes emberi érzés és a fékevesztetten felszabadult emberi szenvedély romboló hatása alatt az afrikai vadak hordáinál is alantosabb színvonatra süllyed az Isten képére teremtett ember.

Hol az a hatalmas fékező, mely ha nem is teljesen megszüntetné, de legalább mérsékelni tudná ezt az irtóztató erkölcsi pusztulást? Nincs! Sehoh sincs!

A magánvagyon felhalmozása körüli küzdelmeket és az ezen küzdelmeknek egyenlőtlen fegyverekkel való folytatásából okszerűleg fakadó igazságtalan és aránytalan vagyoneloszlást és ennek összes elszomorító kényszerítőit az embereknek egy napról-napra növekedő hatalmas csoportja a magánvagyonnak, az egyéni tulajdonnak megszüntetésével gyökerében akarja orvosolni.

Ha ezt az eszmét valaha oly tökéletesen meglehetne valósítani, mint amily tökélyllyel ez eszme apostolai azt elméletileg felépítették: akkor az emberiség aranykora még csak ezután fog bekövetkezni.

Ez azonban még a messze jövő zenéje, de az már kezünk ügyében fekszik, hogy jól átgondolt szociális reformokkal annak útját egyen-gezzük.

Lehet-e valami elszomorítóbb egy országra, mint az, hogy polgárai tömegesen kivándorolva, vérző szívvel kénytelenek egy Óceánon túl keresni megélhetésük feltételeit?

A munkáskezek nem nyernek foglalkozást és ha nem akarják a koldusaristnyát, hát kénytelenek a vándorbotot megragadni.

Hogy csak egyet ragadjunk ki a sok közül, középfokú százalékon kezdődő és erős progresszióval haladó örökösödési illeték behozatalával az állam nem is túl hosszú időtartam alatt olyan hatalmas tőkét tudna összehozni, melynek okszerű és gazdaságos felhasználásával nagy ipari vállalatokat létesíthetne és ezer meg ezer munkáskezőnek nyitná meg a megélhetés feltételeit.

Ez a töke lenne felhasználandó arra is, hogy a filantropikus, jótékonykezű intézmények felállításával kiküszöböltessék az a lélekhasító ellentét, mely a tobzódó fényűzés és a rágódó nyomor között jelentkezik. Mindezeket a mizériákat a magánvállalkozás és a társadalmi kísérletezés enyhíteni is alig képes. Erős

állami beavatkozásra van égbekiáltó szükség.

Erőnkön azonban lenyűgözi és lassanként felemészti az az örökös harc, melyben egymással szemben állunk, a helyett, hogy a közös haza érdekében együtt dolgoznánk és munkálkodnánk.

A Napló Mindenütt

Lueger.

Dr. Lueger Karoly, Bécs város polgármestere, hosszú, kínos szenvedés után, csütörtökön reggel 8 óra 5 perczkor megszűnt élni. Csendes, szótalan ember lett belőle . . . mint megannyi másból, kik elhallgatnak, ha a Halál csontkeze az ajtón kopogtat.

A halotról nem illik rosszat mondani, pedig mi magyarok, akiket lelke mélyéből gyűlölt és gyűlöletét talán késő nemzedékekre is átplántálta, semmi jót sem mondhatunk róla . . . Legfeljebb az embert sajnáljuk, aki hosszú és kínos haláltusájával részvétet keltett minden jószágosan és emberileg érző szívben. Ma délben temetik óriási pompával, talán milliányi tömeg részvételével és ott lesz mint első a legelső között, a mi felséges uralkodónk, az összes udvari méltóságokkal, aki hűséges szolgáját, tanácsadóját gyászolja az elhunytban. Hány nagy, magyar jelesünk indult már el az utolsó útjára, anélkül, hogy a fejedelmi kegy személyes részvéte kísérte volna?

Ezen ne keseregjünk! A magyar nemzet mostoha sorsa, hogy feledjen és megbocsásson ellenségeinek. Ne tagadjuk hát meg bocsánatunkat egyik legádázabb ellenségünkötől, a ma örök nyugalomra térő legnagyobb magyargyűlöltötől se, mert a halál — mindent kiegyenlít . . .

Vörös plakátok.

Egy hét óta vörös plakátok sokasága jelent meg az utcasarkokon; ezeknek tartalma felhívja a főváros lakosságának figyelmét, a mindinkább terjedő kiütéses tifuszra; egyben megszívlelésre méltó, jóakaró és hasznos utasításokat ad a baj terjedésének meggátolására, többek között azt is, hogy a lakásokat lehetőleg tisztán kell tartani, az alkoholos itaókat mellőzni és a jó táplálkozásra kellő gondot fordítani. Önkéntelenül eszünkbe jut erre annak a bölcs államférfiúnak nagy mondása, amikor jelentették neki,

„hogy a népnek nincs kenyere“, azt válaszolta: „hát egyenek kalácsot“. Mert a lakás tisztántartása, csak akkor éri el az egészségügy ideális állapotát, ha megszüntetik a lakások túlszűfoltóságát és általában a lakásinséget, mely még veszedelmesebb az éhínségnél is. A jobb táplálkozásra vonatkozó kitűnő tanácsot is sokkal könnyebb volna a szegény népnek megfogadni és követni, ha a kétségbeesítő drágaság ellen a hatóságok erélye segíteni tudna.

Túlszűfolt, albérlekkel telt odukat bizony nagyon nehéz olyan tisztán tartani, hogy azokban mindenféle betegségek bacillusai tenyészhelyeket ne találjanak; a jobb táplálkozásnak pedig első és elengedhetlen feltétele: a drágaság megszüntetése, különösen a nélkülözhetetlen élelmi szereknél.

Ezeket a bajokat kell mindenképp előtt és sürgősen segíteni és akkor a járvány előreláthatólag rövid időn megszűnik, vagy legalább is minimumra redukálódik. De addig bizony nem csak a terjedésre, hanem még újabb járványok keletkezésére is el lehetünk készülvé.

Nem kalács, csak kenyér és egészséges lakás kell a népnek, hogy el ne pusztuljon.

A szökevény.

Egy nagyobb helyőrségben, — hogy hol történt, az mindegy, — megszökött egy közelegény a századától. Mindennapi eset! Sokan megszökök a gyöngyületet — sokan meg nem. A mi legényünk se tudta megszökni, nem azért, mert talán túlságosan nehéznek találta, hanem azért, mert az altisztje ütötte és nem volt bátorsága, kinzóját feljelenteni. Ehelyett egy rideg, sóját éjjelen megszökött a családi tűzhely melegéhez, az özvegy édesanyja oltalmazó szárnyai alá... És az édes szülője eleinte sirt, rimánkodott, könyörgött, hogy menjen vissza a századahoz, és mikor már semmisse használt — merő anyal szeretetből, kiütötte a fiát a házból, mert félt, hogyha rátalálnak, talán még fel is akasztják... De a szerencsétlen katona nem mert jelentkezni, hanem a szülői ház hátulsó kis kertjében belebújt a szénakazalba és ott maradt két napon át étlen-szomjan. Mikor a harmadnapon, a kiküldött patrull házkutatást tartott, ott találták a szökevényt félholtan, térdig megfagyott lábakkal... Bevitték a katonai kórházba, ahol le kellett vágni térdig mindkét lábát és a szerencsétlen ember az operáció után nemsokára meghalt. Nagy katonai parádéval temették el. Kirukkolt a század, pergett a fekete posztóval behuzott dob és szomorú marsot játszott a csákos katonabanda. Ennyi kijár minden halott katonának. A temetésről vig zeneszóval jöttek vissza pajtásai. Nem történt semmi. Csak egy legénnyel lett kevesebb a kaszárnyában. És egy szerencsétlen, bánatos anyával több lett a világon.

Magyar éheltelenség.

Nekünk magyaroknak igen sokba kerül az éheltelenségünk és a nem-törődőmségünk. A nyers terményeinket kivitetjük a külföldre, ott földolgozzák s a földolgozott terméket mégdrágán megvesszük a külföldtől. Nemcsak a búzával, liszttel járunk így, hanem a vassal is. 1908-ban például kibányásztak Magyarországon 666.020 tonna vasérczet, 14 millió korona értékben; ebből 622.518

tonnát, tehát csaknem az egészet kivitték az országból. Földolgozva, dupla áron kerül majd vissza a mi tulajdon nyersvasunk. Mindez addig fog tartani, míg a magyar iparpártolás módját nem ejti annak, hogy az itthon termelteket itthon is dolgozhassuk fel.

Chantecler — a vidéken.

Egy vidéki városban erősen rebesgették, hogy a társulat körében, Rostand világhírű darabjára, a Chantecler-re nagyban folynak az előkészületek. A színház egyik vezetőtagját meginterpellálta ebben a kérdésben a színház egyik látogatója.

— Minden rendben volna, — feleli a színész és mégsem mehet a darab. A kakas szerepe...

— Hiszen annyi a fiatal erő a társulatnál. Ez nem lehet akadály... — Uram, én jobban ismerem őket. Ennyi sok fiatal ember között nem talál egyet sem, aki igazán eltudná játszani — a kakas szerepét.

— Ez az oka, hogy Chantecler nem kerül színre.

A rokkant Don Juan.

Egy vidéki Don Juan, aki már nem éppen fiatal, sőt a haja is szürkül, feje is kopaszodik, még mindig szeret a szép nők körül settenkedni.

A városkába színészek, természetesen színésznők is érkeztek és a mi Don Juanunk egy este, előadás után ott settenkedett a társulat általános elismert, legszebb és legkiválóbb művésznője körül. Mikor már azt hitte, hogy kipróbált bókjaival eléggé meglágyította a művésznő szívét, egy hirtelen fordulattal megkérdezi:

— Azért, hogy nem vagyok éppen fiatal, — tudna-e engem egy kicsit szeretni?

Mire a művésznő szellemesen így hártotta el a támadást:

— Lám — lám! Én ezt talán több joggal kérdezhetném magától, barátom, — de nem teszem.

Az igazságos bíró.

Hol volt, hol nem volt, Heves megyében az üveghegy mellett, volt és van egy község úgy híjják, hogy Vámosgyörk. Itt éldegéltek nagy békecségekben Varga Sándor, Tóth János és Mózsár István becsületes legények, de nem egy testvérek; bár hárman vannak és bár a mesében már ugy szokás. Vámosgyörkön nagyon előrehaladt a kor. Ott már a paraszti házakban is ismerős a zsúr fogalma, habár nem is nevezik éppen ezen a néven. Ott tudniillik szokás, hogy minden csütörtök este a legények elindulnak szívük választotta lakásához. A kapu előtt megállnak, majd benyitnak. Ha nyitva az ajtó, azt jelenti, hogy szívesen látják a legényt, ha nem, menjen máshova szerencsét próbálni. A fentnevezett legények is megindultak az elmúlt csütörtök este. Azonban Amor nem kísérte szerencsével vállalkozásukat, mert a kapuajtó nem volt nyitva. Más ember, mit csinál ilyenkor, kérem? Már tudniillik a szerelmes szívű ember? Vagy elmegy a zöld erdőbe, a friss csobogású patak partjára busulni, vagy pisztolyt és mérget vásárol és kivégez mindeneiket magával együtt, vagy végső elkeseredésében nagyot iszik. De a mi szerelmeseink nem így tettek. Kapták magukat és leszédtek a megtisztelt lányos házak kapuit és az utca sarába dobták.

Micsoda durva megoldása ez a hatalmas szerelem keservének? A vámosgyörki igazságos bíró azonban nem így gondolkodott, hanem elrendelte, hogy a három legény tartozik a kapukat tisztára surolva helyükre szállítani és igazítani. A három csalódott legény azután a falu nagy öröme, a vámosgyörki artézi kutnál tett eleget a bölcs ítéletnek.

A gólya.

Egy szép, szőke gráci bonneröl szói az ének, ez a furcsa ének.

A szőke bonne mult szerdán érkezett Kassára egy Fő-utcai uri családhoz, ahol nagy parádéval, örömmel fogadták, mert egy gráci bonne, ki a művelt nyugat szilárd erkölcsait, kulturáját és szökéséget hozza magával, megbecsülhetetlen kelléke az uri berendezkedésnek.

A gráci leány késő délután érkezett, szerényen kezelt csókolt a ház urnőjének, ki szívesen konstata, hogy a bonne illemtudó, kedves gyermek, kinek arcán még rajta ül a naivság bájos hamva.

— Sehr brav, Fräulein! — mondta az urnő, — úgy látszik megleszünk egymással elégedve. S most, s'il vous plait, menjen a szobájába s öltözzön át.

A gráci gyermek bájos főhajtsákkal távozott s átöltözött.

Percek, negyedórák, majd órák múltak s még mindig nem jött vissza szobájából.

— Oh, keserves a válás fájdalma, gondolta az urnő. A szegény gyermek most bizonyára az elhagyott honi tájakra gondol, a Schlossbergre, a Hilmteichre és talán könyárban fűrésztli bájos arcát. Fölmegek és megvizsgálalom.

Az urnő kegyes volt és vigasztalni kezdte a leányt, kit a pamlagon fekvé talált.

Ez azonban kitért a vigasztaló szavak elől s nem kívánt egyebet, csak egy oivost, de azt minél hamarább.

És jött az orvos, majd később kocsi állt elő s a szegény, szenvedő gráci leányt beszállították a köz-kórházba, ahol azzal a pontossággal, mely e kedves, rendszertől lenyék kiváló sajátja, még az éj folyamán egy ugyancsak szőke embernek adott életet.

Valóban hivatásukra termettek a kedves gráci bonneok.

Mint látivaló, egy percig sem tudnak gyermek nélkül meglenni!...

Ongyilkos szabadságharcos

Az iskolás könyvek is tanítják, de kétségtelenül élő igazság is, hogy csak az a nemzet és az a faj érdemel hosszú életet, amely kegyelettel megbecsüli multját; különösen multjának azokat a hőseit, akik jobb jövőjét megteremtették. Sokszor sanyargatott, szomorú fajtánknak ilyen legendás hősei a szabadságharc katonái, akik közül az utolsó aggyastyanok élnek közöttünk s a mi hangos szavú, szavaló nemzeti kegyeletünk ezeknek is koldusbotot juttat, Egymásután olvashatjuk a lapok napi krónikájában, hogy a nagy idők hős katonái, akiknek emlékezetét ércszobor fogja őrizni a Duna partján, ongyilkos kézzel rövidítik meg életüket, hogy a nyomoruságtól megszabaduljanak. Szegyenletes, szomorú tünete ez nemzeti kegyeletünk romlásának.

Ugy látszik, a mi társadalmunk már nem érez hálát a szabadságharc hősei iránt, ha veszni hagyja elkeseredett szomorú lélekkel az elaggott hőseket. Vajjon mit érezhet egy-egy öreg honvéd, mikor hurkot köt nyakára? Mennyi csalódott keserűség töltheti el a lelkét? Hát érdemes volt a fiatal vért ontani, ifjú életét kockázni tenni a mai kor szabadabb életéért, ha ma már az istállók nyomoruságos vackának hagyják tengődni, pusztulni alamizsnán nyomorgó öreg hőseinket?

Szomorú tünete ez az új időknek. Pedig a keserűségeket elsírtuk már néhányszor s elpanaszoljuk most újra, mikor Mezőkeresztesről azt a hírt kapjuk, hogy a szabadságharc egyik hős zászlótartója, akinek több csatában folyt a vére Kossuth Máriás lobogói alatt, megfojtotta magát.

Sz. Kiss Mihály 86 éves honvéd-aggyastyan kolduskenyéren tengette az életét, pedig megérdemelte volna, hogy a szabadságharc ércszobrának egyik alakját ő öla mintázza a művész. Valamikor Guyon tábornok hős zászlótartója volt az öreg, aki Branyiczknál a zászló tört nyelével verekedett s a megmentett zászlón, melyet erekyeként őriznek az aradi muzeumban, az öreg vére hagyott pecsétet. Ilyen az idők fordulása. Sz. Kiss Mihály most koldus rongyiban meghalt saját akaratából, mert nem volt hol lehajtania a fejét és 86 éves öreg csontjai nem bírták tovább a nyomoruságot. Szomoruan esik nekünk erről hírt adni éppen ma, mikor országzszerzte a szabadság ünnepeit ülik meg kegyelettel...

IRODALOM MŰVESZET

MÁRCZIUS 15.

Az ébredő szabadság hajnalán
Te hoztad nekünk az első napot,
Mikor reményünk pusztuló során
Azt hittük már, hogy minden elhagyott.
Oh Márczius, legyen tied szívünk
Mélyen fakadt legszentebb érzetünk!

Tavas felé sóvárgó szárnyadon
Uj élet fűve indul szeretszét.
Rügyet fakaszt a száraz ágakon
S gyógyítja századoknak sok sebet.
Oh, mert béniva volt a szó, a tett,
A gondolat bilincsen szenvedett.

Zsarnok hatalma ostort forgatott,
Igába hajtott népet, nemzetet.
Létünk a gyász, a sir hazáia lett,

LÓWY JÓZSEF Sirkőraktárában 10 K-tól felfelé remek kivitelű sírkövek rendkívül nagy választékban kaphatók.
Budapest, II., Fő-utca 88. sz. (Pálffy-tér mellett) saját házában

Minden e szakmába vago munkát, temetői javításokat, vésőket és aranyozásokat utánozva és lelkiismeretesen készítünk.

Mikincsenk volt, mind rendre elvesztél
Kesergő nemzetemnek jaiszava
Teérted sirt, te árva szent haza!

És im, megjő a dicső Tirteusz,
A nemzet lelke sirt föl ajakán,
Kiált: „Rabok legyünk vagy szabadok“?
Keresztül jár e szózat a hazán.
S az ujkor hajnalával, hogy mi kell?
A nép tizenkét pontban dörgi el...

S az ur, paraszt igaz testvér gyanánt
Együtt munkálva új mesgyére száll:
Az üldözött igazság és a jog
Törvényeinkben védelmet talál.
Csodás erő varázsa röppen át,
Mindenki lelke szebb jövőbe lát.

Oh, szállj felénk, oh jöjj el szebb jövő,
A sok vihar és szenvedés után...
Áldás fakadjon szerte, mindenütt,
Ujjáttermő nagy munkád nyomán.
Uj ezredévek biztató szava:
Mindent teérted, te szép s szent haza!

Fogjunk kezét tehát. Munkára fel!
A munka: élet; tespedés: halál.
Az összefont kis ágakból csodás
Erőnek lelke győzelemre száll...
S ujjáttermve ezt a szép hazát
Rátesszük régi fényes csillagát!

Fülei Szántó Lajos.

Fővárosi színházak. A Nemzeti színházban pénteken került először színre Barrie új darabja „A mihez minden asszony ért“ és hosszadalmassága ellenére is zajos sikert aratott szellemes ötletei és jól kiszínezett jellemrajzai révén. A főszerepekben Cs. Alszeghy Irma, Rákosi Szidi, Aczél Ilona, Odry Pethes, Somlay Hajdu és Horváth Jenő arattak jól megérdemelt tapsokat. — A „Vieszház“ most Bakonyi Károly és Kalmán Imre „Obsitos“ című énekes vígjátékára készül, melyben Hegedűs játsza ismét a vezetőszerepet. — A „Magyar színház“ szombaton mutatta be Vajda Ernő, fiatal poeta „Rozmarin Néni“ című 4 felvonásos új vígjátékát. A darab, mely a régi jó idők kedves milieujében játszik, mindvégig kitűnő hangulatban tartotta a közönséget és mulattató helyzeteivel nagy tetszést aratott. Forrai Rózsi, Nagy Teréz, Z. Molnár, Papp, Boross, Kőrmendy és Dobi kitűnő alakításai zajos tetszésben és tapsokban részvéltek.

A pécsi színház igazgatója Kövessy Albert a múlt héten elkölcsileg fényesen sikerült Mikszáth ünnepet rendezett, mely alkalomra az ismert írónő Lux Terka felolvasást tartott és a közönség részéről zajos óvációkban ünnepeztették. Nagy Sándor, Szávay Gyula, Mikszáthfalva költeményét szavalta nagy hatással; a pécsi jogakadémiai ifjuság dalárdájának remek éneke után következett, Rudnyánszky Endre hírlapíró „Mikszáth Szklonyán“ című alkalmi kis darabja, melynek szereplőit: Patakit, Nagy Sándort, Révész Jenőt, Lévai Elemért, Derenghit és Sponer Ilonkát, a szerzővel együtt hatalmas tapsokkal jutalmazták. A sikerült ünnepélyt az „Iglói diákok“ második felvonásának előadása zárta be. Kár, hogy a közönség nem méltányolta az igazgató nemes buzgalmit és még Mikszáth illusztris nevének sem hődolt annyi kegyelettel, a melyre hatalmas irodalmi működésével az egész világon jogcímert szerzett.

Zálogszedulák

Illústrációkat, ékszereket, aranyat, ezüstöt atinát legmagasabb árban vesznek. Brillánsokért többet fizetnek, mint amennyitért utoljára vették. Schiller Izidor, Sib-utca 8

HIREK

A hétről.

Idegés világ.

Nagyon felkapott modern nyavalya az idegesség. Nem és kórkülönbség nélkül látogatja meg az embereket, de különös, hogy jórészt csak az „uri“ renden levőket. A szegény napszámos ember, a még szegényebb mosó asszony s a legszegényebb kanász gyerek nem ideges. A tekintetes ügyvéd ur, a nagyságos asszony és nagyságos ifiúr, sőt valamennyi többi nagyságos czimnek örvendő, halandó — mind ideges. Hát ebben az ideges korszakban van egy csomó ámitás. Ha az idegek, a lelki életnek legfontosabb szervei megbetegednek, végtelenen nagy veszedelem, mert a legfejlettebb emberi élet létfeltétele van megátadva. De nem mind ilyen természetű betegség ám, melyet annak mondanak. Így ha X. ur durva és goromba, ráfogják, hogy ideges. Ha Y. ur méltatlanságot követett el azt állítják, hogy idegességből tette. Ha Z. ur felönt a garatra, mindenbe beleköt, azt mondják, hogy ideges; ha Önagysága nem állhatja a konyha gőzét, hát ideges. A korai felkelés azt az egészségnek, mert nagyon ideges. Ha varrótűt lát, szurást érez, aminek nem lehet más oka, mint hogy ideges. A kisasszony Faublas lovag kalandjait olvassa, hogy gyenge idegeit megerősítse, az urfi vadászni jár, teniszezik, futbalozik, hogy senyvedt idegeit felfrissítse; a síró gyermek szájába „czuczli“-t tesznek, hogy síró idegeit megnyihítsék! Hol van ezek után ép és egészséges ember, aki idegessé nem lesz ennyi idegesség láttára? ... Még magamat is idegessé tesz az a gondolat, hogy miért nem vagyok én is ideges?! ...

Az argyalesinálók.

A múlt héten a temesvári rendőrség arról értesült, miszerint egyes temesvári születésűk tiltott operációkat végeztek. Különösen erős volt a gyanu Wolf Károlyné, aki a józsefvárosi Ormós-utcai lakásán masszázstintézetet tartott fenn. Wolfné ezelőtt születésű volt, de egy idő óta masszírozással foglalkozott. — Állítólag Mikes Gábor rendőrkapitány, Olácsi Bálint polgári rendőrt bizta meg a nyomozással. Ez megfigyelte Wolfné lakását és nap-nap után leányokat és asszonyokat látott egy nap többször is be és kijárni. Egy fiatal cselédleány különösen gyanus volt a rendőrségnek.

Bekísérték a kapitányságra, ahol a kereszkérdések sulya alatt csakhamar beismerte, hogy Wolfné tiltott operációt kísérelt meg rajta. Bevallotta azt is, hogy háromszor járt az asszonynál, de a műtét nem sikerült. Ezen vallomás alapján Erdei

Gyula és Olácsi Bálint detektívek szombaton reggel megjelentek Wolf Károlyné lakásán, hogy házkutatást tartsanak. Legnagyobb meglepetésükre az egyik szobában egy nőt találtak ágyban fekve, akin a masszírozónó már elvégezte a tiltott műtétet. A nő Torontálmegye egy községéből jött Wolfnéhoz. Nevét, kiméletből a család iránt, nem közölhetjük. A nő két nap óta feküdt Wolfnénál és az operációt ép aznap végezte rajta. A további házkutatás folyamán még egész csomó „műszer“ került a rendőrség kezébe.

A nyomozás azonban tovább folyt. Ennek folyamán Wolf Károlynén kívül letartóztatták még özvegy Trinotics Anna és Breyer Istvánné születésűt. A megejtett házkutatások és kihallgatott nagyszámú tanúk vallomásai alapján súlyos gyanúk merültek fel, hogy ők is végeztek hasonló műtétet. Kiderült és erre vonatkozólag adatok is vannak a rendőrség kezében, hogy a szomszédos megyékből is jártak be előkelőbb uri nők bűnös operációkat végeztetni. A nyomozás ebben az irányban nagy eréllyel folyik tovább. A rendőrség több levelet is lefoglalt, amelynek alapján újabb, szenzációs letartóztatások várhatók.

Amerikai csirkefogók. Newyorkban Havermeier amerikai cukorkirály özvegye csaknem áldozata lett egy vakmerő zsarolásnak. A zsarolást egy 13 éves és 14 éves suhancz akarta elkövetni. Fenyegető levelet írtak az özvegynek s halállal fenyegették meg, ha nem küld nekik azonnal tízezer dollárt. Havermayerné a rendőrséghez fordult, amely azt a tanácsot adta, hogy a megjelölt helyen tegye le a pénzt egy csomagban, hogy ily módon kézrekeríthessék a zsarolókat. Ez meg is történt. A lesben álló detektíveknek nem kellett soká várniok, mert csakhamar megjelent egy fiúcska és el akarta vinni a csomagot. A detektívek persze azonnal elcsípték s vele együtt bűntársát is, aki nem messze a kijelölt helytől várakozott társára. A fiúk kezdetben azzal védekeztek, hogy sejtelmük sem volt a zsaroló levélről, de kiderült, hogy a levél írása feltűnően hasonlít az egyik fiú irásához, amire mindkettőt letartóztatták.

Zenekarok kézikönyve. Utörő szakmunka jelent meg a napokban, melyet a zenekedvelők körök kétségkívül egyhangú lelkesedéssel fognak üdvözölni. A kiállításban is kellemesen ható könyv szakszerű utmutatást ad az összes fajta zenekarok összeállítására vonatkozólag, amennyiben az elismert legelső karmesterekből álló szerkesztő bizottság úgy vonós, mint fuvó zenekarokra, úgy mint minden tagszámra táblázatot dolgozott ki. Az igazi szak tudással megírt művészi kiállítású könyv Sternberg Ármín és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár kiadásában (Bpest, Rákóczi-ut 36. jelent meg).

Katzerhez a Megóvándókkal. Bundák, ruhák, szőnyegek, stb elismert legjobb módszer, első intézet (R. T.) Budapest, VI., Ó-utca 44. Telefon 21—98.

A Magyar Nemzeti Zeneiskola 3 havi ingyenes (teljesen díjmentes) zenei oktatásban részesít mindenkit heenkint 3 órában, aki bármilyen hangszereszküszögletét a Sternberg Ármín és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyárban szerzi be. Felvételi utalványt a fenti czég minden vevőjének, a hangszer árára való tekintet nélkül készséggel kiszolgáltatt.

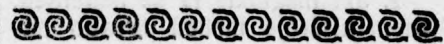
Nyilttér.

Sternberg
Ármín és Testvére
cs. és kir. udv. hangszergyár
központi főüzletében

BUDAPEST,
VI. ker., Rákóczi-ut 36. sz. alatt

kaphatók a legjobb és
legolcsóbb hangszerek.

KÉPES ÁRJEGYZÉKEK minden
cikkről külön-külön jelennek
meg. Érdeklődőknek kívánatra
ingyen és bérmentve küldetnek.
KITÜNTETVE! A m. kir. kormány
által alapított „Millenniumi Állami
érem“-mel melyet a hangszer-csoport
összes versenyzői közül kizárólag
csakis czégünk nyert el.

Dr. Wettenstein Szanatorium R.-T.
tüdőbeteg ambulátoriuma
VI. kerület, Délibáb-utca 23. szám
Betegfelvétel és rendelés:
d. e. 9—12-ig, d. u. 2—5-ig.
Igazgató főorvos: Dr. Wettenstein József.

Közgazdaság.

Első Leánykihásító Egylet mint szövetség. Gyermekek és életbiztosító intézet. Budapest, VI., Teréz-körut 40—42. Alapított 1863. évben. Folyó év feuar havában 2,125.700 K értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,848,600 K értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 118 584 kor. 06 fill. fizettetett ki. 1910 január 1-től február 28-áig bejárólóg 3,953.500 kor. értékű biztosítási ajánlatot nyújtott be és 3,454.900 kor értékű új kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 257.327 K 65 f. és az intézet fennállása óta 15 millió 499 210 K 33 fill. fizettetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

Magyar-francia biztosító r. t. ma tartja meg évi rendes közgyűlését (Vigadó-tér 1. szám) helyiségében.

Első magyar általános biztosító társaság évi rendes közgyűlését folyó év márczius hó 12-ikén tartotta meg (Vigadó-tér 1. szám) saját helyiségében.

Országos Gazdasági Bank ezidei közgyűlésének hatánapja márczius hó 17-ikére van megállapítva.

Első leánykihásító egylet mint szövetség (Teréz-körut 40—42. szám) e hó 20-án tartja évi rendes közgyűlését.

Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank r. t. 40-ik rendes közgyűlését folyó év márczius hó 24-én d. e fél 12 órakor (V. Dorottya-u. 6. szám) alatt tartja meg.

Az Angyalföld titkai.

11 (Regény.)

A részeg ember, feleségébe kapaszkodva botorkált és iszonyun szidalmazta az asszonyt, akit azelőtt az egekig magasztalt.

Hogy ő nem bolond, se nem vak és jól tudja, hogy az asszony, a nála lakó legényekkel tart — nem csoda hát, ha az ilyen hűtlen némbertől, a férj is elromlik és kirug a hámból... De ha egyszer rajta kapja, ketté tör a bordáját... Mert büdös... világos, hogy büdös... ha nem volna az, akkor legalább védelmezné, mentegetné magát, mikor a hitese ura így meggyanusítja... „Tátsd fel hát a szádat, hitvány nőszemély” — ordította, miközben karját, a türelmesen vezető nő kezéből kiszakította és akkorát tántorgott, hogy egy szembejövő idegen emberbe ütközött a sötétben.

Nem tud vigyázni, barom! — ordította rá a másik, mialatt olyat lökött a mellén, hogy a Postás hanyatt vágódott a kemény kövezeten. Csakhamar iszonyu káromkodással feltápászkodott és türelmes asszonyának a nyakába kapaszkodva, dühözve, tántorogva folytatta az útját...

Az, aki meglökte, rá se hederített, hanem kísérője mellett tovább haladt, mintha semmire történt volna. Az éjjeli barangolókat nem tartoztak a munkásosztályhoz; divatos öltöztűk, elegáns frizurájuk, a monokli és sétapálcza elárulta, hogy előkelőbb kereskedők.

Most egyenesen hazamegy a lakására, Monori ur? — kérdezte a kisebbik, körülbelül harmincz éves, de erőteljes alak, erőltetett közönyt, melyből azonban az érdeklődő kíváncsiság erősen észrevehető volt.

Igen, hazamegyek, mert a feleségem már vár reám!

Természetesen!

Különbön mért kérdezi olyan érdeklődéssel?

Hát csak... úgy...

Reinénylem, maga is hazamegy?

Édes öregem, én agglegény vagyok... Véték volna hát éjféli előtt hazamenni.

Csak azért gondoltam, mert hallottam a körben, hogy a kis Tusival összekülönböztek.

No lám, mi mindent tudnak abban a klubban!

Nem forszirozom tovább a dolog! Tehát holnap, a választmányban találkozunk, ugy-e kedves Barta ur?

Választmányban? Igen, igen, pont tizenkettőkor! Munkáslakás Építési Részvénytársaság! Nem jutott hirtelen eszembe az a kilométeres név! Különbön én és a papám, annyira választmányban ülünk, hogy a felét se tudnám megnevezni.

De ez most korszerű és reális vállalkozás.

A kis tömzsi ásitott, úgy látszott nem nagyon érdekelte a tárgy.

Reális — igen — ha megtaláljuk a megfelelő telket.

Ugyan, kedves Barta ur, mondja csak, mi kifogása van az én üres telkem ellen? Alig félóránnyira fekszik a fővárostól és ha a villamost abban az irányban kiépítik...

De azt nem építik ki...

Lássa, arra akartam éppen kérni, beszéljen ebben az ügyben a papájával... igen? Neki nagy befolyása van az igazgatóságnál, a mi építkezési társaságunknak pedig választmányi tagja — — — és — — —

Hát aztán? Maguk ugyanis eleget nyernék az üzletben; a részvények kibocsátásával is kitűnő fogást csináltak. Most még azt is akarja, hogy ezt a mocsaras, vizenyős telket is drága pénzen megvegyük?

Már megengedjen, az a csöpp mocsár nem határoz semmit. Majd csatornázzák; maguknak ugyanis mindegy, ha valamivel többet, vagy kevesebbet csatornáznak.

Vén róka, tudom, hogy ez jó víz volna a malmára... No, itt a sarkon elválnak, mert megsugom, hogy engem is várnak.

Áhán! mégis a Tusi?

Ne legyen olyan kíváncsi — Mórliczkám! — És indulni készült.

Hallja, a mit a telekről mondtam, az nem az én érdekem! Én várhatok vele még négy-öt esztendőig, akkor parcelláztatom és villa-telepet alapítok és megkapom a háromszoros árát!

Tudom! Maga most csak feláldozza magát! De hát mi, részvényesek, vagyunk olyan tisztességes emberek, hogy az áldozatot nem fogadjuk el! Szép maszok, mi nagyon jól ismerjük egymást... hát jó éjszakát!

És elváltak...

(Folyt. köv.)

Kiadja: A „NAPLO” UJSÁGVÁLLALATA.

Geiringer Arnold

műszaki czimfestő

Budapest, VII., Dohány-utca 78.

„Szpecialista üvegtáblákban.”

Készít czegettáblákat fára, bádogra és viaszvászorra, a mai kornak megfelelő izléses kivitelben, jutányos árak mellett.

Kotányi Paprika

Raktárak:

Budapest, VI., Teréz-körút 7. sz.

„ IV., Kecskeméti-u. 8. sz.

Szeged, Berlin, Abbazia,

Szülők figyelmébe!

Chicces fiu- és gyermekruhák minden alkalomra 4 frtól feljebb dús választékban kaphatók

Pollák J. József

fiu- és gyermek-ruha speciálistánál

Bpest, Erzsébet-körút 7.

A New-York palota mellett.

Egyes mosónadrág 65 krajczár.

Csillár raktár. ZWILLINGER B.

szerező mester.

Állandóan raktáron tart: Légszusz- és villamvilágításhoz szolgáló legszebb kivitelű csillárokat és légszusz-kályhákat, legújabb szerkezetű légszusz-tűzhelyeket és légszusz fűrdő ályhakat, légszuszfűző-, sütő- és vasaló készülékeket és minden a világításhoz szükséges kellékeket stb.

Budapest, VI., Hajós-u. 1. Telefon 43-54.

Rottenbiller-utca 10. sz. híres cigányprimás zenekarával hangversenyek. Kitűnő italok! Ceylon vacsora! Hajós Lipót és Társa. Volt nagymarosi „Korona Szálloda” bérője.

Nem kell többé kávét főzni, sem cukrot venni! WILLAX KÁVÉKOCSKA forró vízben vagy tejben feloldva, azonnal teljesen kész, zamatos és kiválóan jóízű fekete- vagy tejeskávét nyújt. DARABJA 4 FILLÉR. MINDENÜTT KAPHATÓ. WILLAX KÁVÉ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST. 69ARTÉLEP I. IRODA: VI. VACZI-ÚT 157-159. TELEFON 177-61

? Hol találkozzunk?

Színészek, írók és művészek találkozó helye:

Gläser 'METEOR' kávéháza

BUDAPEST, Erzsébet-körút 6. szám,

ahol az összes hazai és külföldi hírlapok olvashatók és mindenféle kávéházi italok a legmértányosabb árban számítanak.

BUTOR.

Arveresen vett régi és új, legolcsóbbtól a legjobb minőségig. Ugyanígy amerikai íróasztalok, mahagoni háló-, ebédlő- és uri szobák, angol bőrgarnitúrák, szalongszék, szőnyegek, csillárok, petróleumlámpák, olajfestmények és irodai berendezések legolcsóbban beszerezhetők. Ansel és társánál, Dob-utca 22.

OSTENDE-KAVÉHÁZ

RÁÓCZI-UT 90. Előkelő családok találkozóhelye.

Remek hideg vacsorák, melyek háziilag francia szakszám által készítették.

Györi Vörös Miska

a közkezdelt cigányprimás teljes zenekarával hangversenyek. Szíves pártfogást kér.

Gross Ödön. Telefon: 3-68, 86-40 az Ostende és a nyitogházal Pannónia Kávéházak tulajdonosa.

Téli fürdőskura

A Budai Szt.-Lukácsfürdő Nagyszállójában és Thermal-szállójában.

lakás teljes ellátással naponként 10 koronától feljebb. Minden szobától fűtött folyosók vezetnek az iszapfürdőhöz. Természetes forró-, meleg- kénes források, iszapborogatások. Prospektust küld a Szt.-Lukácsfürdő R.-T. Budapest, Budán.

Kristály forrásásványvíz étvágyat javító morronást megkádálvozt.

Ön bérel

egy ócska zongorát vagy pianót és kidob

havonta 12.— vagy 16.— korona kölcsondíjat, végre pénzt kiadta, zongorája nincsen.

Ha fizet

havonta 20.— koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb, ércpánccsú, keresztlyhos, új zongorát vagy pianót, nem ir alá váltót, nem állít kezet, nem kötöttezette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. Azon ideális szolid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

'MUSICA' részvénytársaság

(igazgató: STERNBERG DEZSÓ)

zongoraeladás és kölcsönző telephely. Eufon (töbcsés-nóki) legalkalmasabb gramofon- és művésziemezek tolarusítása.

Budapest, VI., Teréz-körút 1. sz. aiatl (Király-u. sarok, az Ország. Zeneakadémia közelében) Telefon 4-81. Telefon 4-81.

Zongorák becserelese, javítása, hangolása legkülönbözetben. Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek

Nem érdemes rongyosan járni!

FLEISCHMANN J. férfi-szabó mester

BUDAPEST, Thököly-út 20. szám I. em. Vidékieknek mintát bérmentve küldök.

Nyomatott a „Globus” műintézet és kiadóvállalat részvénytársaság körforgógépén Budapesten, VI., Arad/utca 8. sz.